- การทำฟาร์มไก่เนื้อ
- การทำฟาร์มเลี้ยงแพะ
- การทำฟาร์มเลี้ยงแกะ
- การทำฟาร์มเลี้ยงนกกระจอกเทศ
- การทำฟาร์มเลี้ยงนกเขาชวา
- การทำไร่ผลไม้ต่างๆ เช่น ไร่ส้มโชกุน ไร่องุ่น ไร่เงาะ ไร่ลองกอง ไร่ทุเรียน และไร่มังคุด เป็นต้น
- การทำสวนยางพารา
- การทำสวนผลไม้ต่าง ๆ เช่น สวนเงาะ สวนลองกอง สวนทุเรียน และสวนมะม่วง เป็นต้น

ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพทางการเกษตรที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก

15. ท่านคิดว่าในปัจจุบันท่านประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรหรือไม่ เพราะอะไร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏว่าเกษตรกรทุกกลุ่มกล่าวว่าในปัจจุบันตนเองประสบความสำเร็จอย่างมากในการทำการเกษตร

ทั้งนี้เนื่องจากว่าการทำการเกษตรในอดีตนั้นต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง ปัญหาฝนตกไม่ตามฤดูกาล ปัญหามีผลผลิตน้อย ปัญหาการขาดทุน ปัญหาการมีรายได้เพียงบางช่วง ปัญหาการทำการเกษตรได้เฉพาะอย่าง ปัญหาหนี้สิน และปัญหาการมีที่ดินน้อย เป็นต้น

แต่ในปัจจุบันนี้ได้มีกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับหลักการทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่ ซึ่งนับว่าเป็นหลักการที่ดีมากที่สุด เพราะเป็นหลักการที่สามารถเข้าแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของเกษตรกร และเกษตรกรส่วนใหญ่ก็นำหลักการการทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่มาใช้ยึดเป็นหลักในการประกอบอาชีพทางการเกษตร จนในที่สุดทำให้ชาวเกษตรกรเหล่านั้นประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางเกษตร โดยเกษตรกรจะนำระบบการผลิต และกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักการทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่มาใช้โดยคำนึงถึงองค์ประกอบภายในไร่นาให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร กล่าวคือมีกิจกรรมหลากหลายและมีระบบหรือเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ดังนี้

1).ต้องทำกิจกรรมเกี่ยวกับแหล่งน้ำ เนื่องจากในอดีตเกษตรกรต้องประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในหน้าแล้งและปัญหาฝนตกไม่ตามฤดูกาล ทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินทางการเกษตรเป็นอย่างมาก ดังนั้นหลักการการทำการเกษตรแบบผสมผสานแนวทฤษฎีใหม่จึงให้ความสำคัญต่อกิจกรรมเกี่ยวกับแหล่งน้ำเป็นอย่างมาก โดยการให้เกษตรกรขุดสระน้ำเพื่อกักเก็บน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ใช้ในการอุปโภคและบริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้ยังสามารถเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ เพื่อการบริโภคและเพื่อจำหน่าย

2). ต้องทำกิจกรรมเกี่ยวกับอาหาร ซึ่งเป็นกิจกรรมทางการเกษตรที่ใช้บริโภคภายในครัวเรือนเกษตรกรและที่เหลือก็สามารถนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวของเกษตรกร นอกจากนี้ยังรวมถึงกิจกรรมด้านอาหารสำหรับสัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงไว้ด้วย ได้แก่

- การปลูกข้าว
- การปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟาง ถั่งเหลือง ถั่งเขียว ถั่งลิสง งา เผือก มันสำปะหลัง และละหุ่ง เป็นต้น
- การปลูกพืชผักสวนครัว
- การปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นบางชนิด เช่น มะพร้าว กล้วย มะละกอ ขนุน และมะม่วง เป็นต้น
- การเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ปลา กุ้ง หอย ปู และกบ เป็นต้น
- การเลี้ยงสัตว์บก เช่น ไก่ เป็ด แพะ แกะ และ วัว เป็นต้น

3).ต้องทำกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่ทำรายได้ โดยพยายามเน้นด้านการเพิ่มรายได้เป็นหลัก และก่อให้เกิดรายได้ต่อเนื่อง รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี ได้แก่

- รายได้รายวัน ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมด้านการปลูกพืชผัก เช่น ผักบุ้ง ขิง ข่า ผักกระเฉด ตะไคร้ และกระเพรา เป็นต้น และกิจกรรมด้านการเลี้ยงสัตว์เพื่อขายเป็นเนื้อ ขายเป็นไข่ และขายเป็นนม เช่น ไก่ เป็ด แพะ แกะ และวัวนม เป็นต้น
- รายได้รายสัปดาห์ เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ ชะอม กระถิน และผักกินใบ เป็นต้น
- รายได้รายเดือน หรือรายได้ตามฤดูกาล เช่น การทำนา การปลูกพืชไร่ การปลูกพืชผัก และ การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น
- รายได้รายปี ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ที่มีอายุยาว และการเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อย วัว และสุกร เป็นต้น

4).ต้องทำกิจกรรมบริเวณบ้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมในบริเวณบ้านของเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ประดับ ไม้ใหญ่ และการเลี้ยงสัตว์ เพื่อใช้สอยภายในครอบครัวทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน เป็นการเสริมการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์และการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกพื้นที่ และเป็นการส่งผลให้คุณภาพชีวิตครัวเรือนเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าหลักการทฤษฎีใหม่สามารถทำให้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตและทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เกษตรกรสามารถนำที่ดินอันอยู่อย่างจำกัดไปใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการแบ่งที่ดินขนาดเล็กออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจนเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร โดยแบ่งพื้นที่ของเกษตรกรออกเป็น 4 ส่วน คือ แหล่งน้ำ นาข้าว พืชผสมผสาน และที่อยู่อาศัย ทำให้เกษตรกรมีความพอเพียงที่จะเลี้ยงตนเองได้ มีชีวิตอยู่แบบพออยู่พอกิน ทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ในสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปัจจุบันได้อย่างราบรื่น สะดวกสบาย ไม่สะทกสะเทือน ไม่เดือนร้อน และมีความสุข ทำให้เกษตรกรมีความเพียรพยายามมากขึ้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันเกษตรกรที่นำหลักการทำการเกษตรแบบผสมผสานแนวทฤษฎีใหม่มาใช้ยึดเป็นหลักในการประกอบอาชีพนั้นจะประสบความสำเร็จทางการเกษตร ทั้งนี้สามารถสังเกตได้จากสิ่งต่อไปนี้ คือ

- คุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรดีขึ้นหรือไม่
- เกษตรกรสามารถทำการเกษตรหลากหลายประเภทหลากหลายชนิดบนเนื้อที่อันจำกัดโดยทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดหรือไม่
- เกษตรกรมีน้ำใช้ในการเกษตรได้ตลอดปีเนื่องจากมีการขุดสระกักเก็บน้ำหรือไม่
- เกษตรมีรายได้จากผลผลิตต่าง ๆ ตลอดปี หรือไม่

16. ถ้าประสบความสำเร็จ ท่านคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏว่าเกษตรกรทุกกลุ่มกล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางการเกษตรนั้นมีสาเหตุหลายประการ ซึ่งเกษตรกรแต่ละกลุ่มและแต่ละคนต่างให้ข้อมูลที่คล้าย ๆ กัน **(ส่วนใหญ่จะเหมือนกับข้อ 11)** กล่าวคือสาเหตุหลักคือการนำหลักการทำการเกษตรแบบผสมผสานแนวทฤษฎีใหม่มาใช้ยึดเป็นหลักในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร และนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากทัศนคติต่อหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง ทัศนคติต่อหลักการทฤษฎีใหม่ เพราะว่าถ้าเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีแล้วก็จะเป็นแรงจูงใจหรือเป็นตัวกระตุ้นทำให้เขานำหลักการทฤษฎีใหม่ไปใช้ในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้เกษตรกรมองเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของหลักการทฤษฎีใหม่ พร้อมทั้งยกตัวอย่างเกษตรกรที่นำหลักการทฤษฎีใหม่มาใช้แล้วประสบความสำเร็จ แต่ถ้าเกษตรกรมีทัศนคติมีทัศนคติที่ไม่ดีแล้ว ถึงแม้จะมีการพูดโน้มน้าวใจ หรือบีบบังคับให้เขานำหลักการทฤษฎีใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพก็ตาม ถือว่าเป็นการเปล่าประโยชน์ ทำให้เขาปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ไม่มีความสุข และปฏิเสธไม่ยอมนำหลักการทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติเลยก็ได้

อีกสาเหตุหนึ่งมาจากระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ ทั้งนี้ต่างให้เหตุผลว่าการที่จะทำให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางการเกษตรได้นั้นเกษตรกรผู้นั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทฤษฎีใหม่ที่อยู่ในระดับที่ดี จึงสามารถนำหลักการดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติในการประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้องตามหลักการและทฤษฎี

และอีกสาเหตุหนึ่งมาจากการได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นพัฒนากรตำบล เกษตรตำบล และอื่น ๆ เพราะว่าเจ้าหน้าที่เป็นบุคคลที่สำคัญมากในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทฤษฎีใหม่ นอกจากนี้ยังเป็นบุคคลที่ให้สามารถให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และให้แนวคิดในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างดีเยี่ยม

อย่างไรก็ตามกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนยังได้มีการระบุถึงสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรที่ประสบสำเร็จในการประกอบอาชีพทางการเกษตรอีกมากมายหลายหลายสาเหตุ บางคนบางกลุ่มก็กล่าวเหมือนกัน บางคนบางกลุ่มก็กล่าวคล้ายกัน และก็มีบางคนบางกลุ่มที่กล่าวแตกต่างกัน **(ส่วนใหญ่จะเหมือนกับข้อ 11)**

17. ถ้ามีเพื่อนเกษตรกรมาขอความช่วยเหลือให้ท่านถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ท่านจะทำอย่างไร เพราะอะไร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏว่าเกษตรกรทุกกลุ่มกล่าวว่าถ้ามีเพื่อนเกษตรกรมาขอความช่วยเหลือเพื่อให้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเกษตรนั้น***ก็มียินดีที่จะถ่ายทอดให้ด้วยความเต็มใจ*** จะถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดให้โดยจะไม่ปิดบังอะไรทั้งสิ้น และถ้าเรื่องใดที่ไม่รู้ ไม่แน่ใจ และไม่สามารถจะให้ความกระจ่างได้ก็จะนำปัญหาและคำถามของเพื่อนเกษตรกรไปสอบถามเพื่อนคนอื่น ๆ ที่คิดว่าน่าจะให้คำตอบได้ดีกว่า

นอกจากนี้กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกกลุ่มยังกล่าวอีกว่าในปัจจุบันเกษตรกรเกือบทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน และทุกสาขาได้มีการรวมกลุ่มกันมากขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าในเรื่องเกี่ยวกับกระบวน วิธีดำเนินการ กิจกรรม ตลาด ทุน และวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น รวมทั้งทุกตำบลยังมีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบลอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเกษตรกรที่มีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือสามารถที่จะไปที่กลุ่มการเกษตรที่ตั้งขึ้น หรือที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบล ซึ่งสามารถจะให้ความรู้ ความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือได้ดีมาก ๆ

แต่ถึงอย่างไรก็ตามถ้ามีเพื่อนเกษตรกรมาขอความช่วยเหลือเพื่อให้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเกษตรนั้นก็มียินดีที่จะถ่ายทอดให้ด้วยความเต็มใจ เพราะถือว่าเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเดียวกัน สามารถสร้างเครือข่ายทางการเกษตรได้ และหากวันข้างหน้าตนเองกลับมีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือ ต้องการคำแนะนำ ก็สามารถไปหาเพื่อนเกษตรกรในเครือข่ายได้ กล่าวคือถ้าเราช่วยเหลือเขา วันข้างหน้าเขาก็อาจช่วยเหลือเราบ้าง ถ้าเราไม่ช่วยเหลือวันข้างหน้าก็ไม่มีใครช่วยเหลือเราเหมือนกัน ดังนั้นชาวเกษตรกรทุกคนควรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และให้คำปรึกษาซึ่งกันและกัน ไม่เฉพาะสมาชิกภายในกลุ่มที่ตั้งขึ้น หรือไม่เฉพาะสมาชิกภายในหมู่บ้าน หรือไม่เฉพาะสมาชิกภายตำบล แต่ควรให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนเกษตรกรทุกแห่งที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรทุกแห่งควรจัดตั้งเป็นเครือข่ายเกษตรกรขึ้น

18. นอกจากการนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ในการเกษตรแล้ว ท่านนำหลักการดังกล่าวในใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏว่าเกษตรกรทุกกลุ่มกล่าวว่าได้มีการนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ยึดเป็นหลักทั้งในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าหลักการทำการเกษตรแบบผสมผสานแนวทฤษฎีใหม่นั้นถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ดังนั้นในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการนำนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ยึดเป็นหลักทั้งในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีวิธีการดำเนินการตามหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงดังนี้

1).การปลูกพืชกินเองและที่เหลือก็นำไปขาย เช่น ผักบุ้ง แตงกวา ข้าวโพด พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ถั่วฝักยาว และคะน้า เป็นต้น

2).การปลูกผลไม้เศรษฐกิจรอบ ๆ บ้านเพื่อกินเองและที่เหลือก็นำไปขาย เช่น ลองกอง เงาะ ขนุน มะละกอ ฝรั่ง มะม่วง และกล้วย เป็นต้น

3). การเลี้ยงสัตว์เพื่อกินและที่เหลือก็นำไปขาย เช่น ไก่ เป็ด ห่าน วัว แพะ แกะ และปลาดุก เป็นต้น

4).การปลูกสมุนไพร เช่น พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ว่านหางจระเข้ และหอม เป็นต้น

5).การให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนช่วยกันทำงานและช่วยกันหารายได้เสริม โดยการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น การทอผ้า การทำปลาฉิงฉ้าง การทำบูดู การทำกรงนกเขา การทำกรงนกหัวจุก การทำกล้วยฉาบ การทำขนมไทย และการทำน้ำสมุนไพร เป็นต้น

6).การลดค่าน้ำมัน เช่น ใช้จักรยานแทนเมื่อมีธุระบริเวณใกล้ ๆ และใช้บริการรถโดยสารเมื่อไปธุระที่ไม่รีบด่วน เป็นต้น

7).การลดค่าแก๊ส เช่น การหุงต้มโดยใช้เตาถ่าน และการหุงต้มโดยใช้เศษไม้เป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น

8).การลดค่าไฟฟ้า เช่น ใช้หลอดนีออนในที่เหมาะสม ใช้หลอดไฟวัตต์ต่ำ ปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ ดึงปลั๊กออกทุกครั้งหลังการปิดสวิตซ์ รีดผ้าครั้งละมาก ๆ และไม่เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้ เป็นต้น

9).การลดค่าน้ำประปา เช่น ขณะแปรงฟันไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ อาบน้ำโดยใช้ฝักบัว ล้างจานให้มีอ่างรองแล้วน้ำไปรดต้นไม้ และซักผ้าครั้งละหลายตัว เป็นต้น

10).แยกขยะในครัวเรือน เช่น ส่วนที่เป็นเศษเหล็ก ขวด กระดาษ นำไปขายเป็น รายได้เป็นต้น

11).ถนอมอาหารหรือแปรรูปอาหารเพื่อจำหน่าย เช่น ผักดอง ผลไม้อบแห้ง ปลาร้า ปลาเค็ม แป้ง ข้าวสาร ฯลฯ

12).เข้ารับบริการการรักษาสุขภาพจากสมุนไพรในชุมชน เช่น การประคบสมุนไพร กาอบสมุนไพร การนวดแผนโบราณ เป็นต้น

13).นำเศษวัสดุที่เหลือใช้มาดัดแปลงจำหน่าย เช่น ถังขยะ ร้องเท้าจากยางรถยนต์ ทำระบบน้ำหยดจากขวดน้ำพลาสติก ทำฝักบัวรดน้ำต้นไม้จากแกลลอนน้ำมัน ฯลฯ

14).ประกอบอาหารและเครื่องดื่มของใช้จากสมุนไพร เช่น น้ำตะไคร้ น้ำขิง ชาดอกคำฝอย น้ำเต้าหู้ แชมพูจากว่านหางจรเข้ ดอกอัญชัน เป็นต้น

15).ออกกำลังกายเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง

16).ใช้สมุนไพรแทนยาแผนปัจจุบัน

19. แล้วท่านนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ในครอบครัวหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏว่าเกษตรกรทุกกลุ่มกล่าวว่าได้มีส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวัน

และสำหรับวิธีการดำเนินการเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น มีดังนี้ **(ส่วนใหญ่จะเหมือนกับข้อ 18)**

1).ให้สมาชิกในครอบครัวมีแนวคิดและทัศนคติที่ดีต่อหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2).ให้สมาชิกในครอบครัวได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง

3).ให้สมาชิกในครอบครัวเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง

4).ให้สมาชิกในครอบครัวได้เห็นถึงตัวอย่างของผู้ที่นำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้แล้วทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

5).บอกวิธีการดำเนินชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง ดังนี้

- ให้ปลูกพืชกินเองและที่เหลือก็นำไปขาย เช่น ผักบุ้ง แตงกวา ข้าวโพด พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ถั่วฝักยาว และคะน้า เป็นต้น
- ให้ปลูกผลไม้เศรษฐกิจรอบ ๆ บ้านเพื่อกินเองและที่เหลือก็นำไปขาย เช่น ลองกอง เงาะ ขนุน มะละกอ ฝรั่ง มะม่วง และกล้วย เป็นต้น
- ให้เลี้ยงสัตว์เพื่อกินและที่เหลือก็นำไปขาย เช่น ไก่ เป็ด ห่าน วัว แพะ แกะ และปลาดุก เป็นต้น
- ให้ปลูกสมุนไพร เช่น พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ว่านหางจระเข้ และหอม เป็นต้น
- ให้ช่วยกันทำงานและช่วยกันหารายได้เสริม โดยการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
- ให้ลดค่าน้ำมัน เช่น ใช้จักรยานแทนเมื่อมีธุระบริเวณใกล้ ๆ และใช้บริการรถโดยสารเมื่อไปธุระที่ไม่รีบด่วน เป็นต้น
- ให้ลดค่าแก๊ส เช่น การหุงต้มโดยใช้เตาถ่าน และการหุงต้มโดยใช้เศษไม้เป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น
- ให้ลดค่าไฟฟ้า เช่น ใช้หลอดนีออนในที่เหมาะสม ใช้หลอดไฟวัตต์ต่ำ ปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ ดึงปลั๊กออกทุกครั้งหลังการปิดสวิตซ์ รีดผ้าครั้งละมาก ๆ และไม่เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้ เป็นต้น
- ให้ลดค่าน้ำประปา เช่น ขณะแปรงฟันไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ อาบน้ำโดยใช้ฝักบัว ล้างจานให้มีอ่างรองแล้วน้ำไปรดต้นไม้ และซักผ้าครั้งละหลายตัว เป็นต้น
- ให้แยกขยะในครัวเรือน เช่น ส่วนที่เป็นเศษเหล็ก ขวด กระดาษ นำไปขายเป็นรายได้ เป็นต้น
- ให้ถนอมอาหารหรือแปรรูปอาหารเพื่อจำหน่าย เช่น ผักดอง ผลไม้อบแห้ง ปลาร้า ปลาเค็ม แป้ง ข้าวสาร ฯลฯ
- ให้เข้ารับบริการการรักษาสุขภาพจากสมุนไพรในชุมชน เช่น การประคบสมุนไพร การอบสมุนไพร การนวดแผนโบราณ เป็นต้น
- ให้นำเศษวัสดุที่เหลือใช้มาดัดแปลงจำหน่าย เช่น ถังขยะ ร้องเท้าจากยางรถยนต์ ทำระบบน้ำหยดจากขวดน้ำพลาสติก ทำฝักบัวรดน้ำต้นไม้จากแกลลอนน้ำมัน ฯลฯ
- ให้ประกอบอาหารและเครื่องดื่มของใช้จากสมุนไพร เช่น น้ำตะไคร้ น้ำขิง ชาดอกคำฝอย น้ำเต้าหู้ แชมพูจากว่านหางจรเข้ ดอกอัญชัน เป็นต้น
- ให้ออกกำลังกายเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง
- ให้ใช้สมุนไพรแทนยาแผนปัจจุบัน

20. ท่านนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปถ่ายทอดให้กับบุคคลบ้างหรือไม่ ตัวอย่างเช่น แล้วบุคคลเหล่านั้นมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏว่าเกษตรกรทุกกลุ่มกล่าวว่าตนเองได้นำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปถ่ายทอดให้กับบุคคล***ได้มากพอสมควร*** เช่น สมาชิกในครอบครัว ญาติสนิทมิตรสหาย และเพื่อนบ้าน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่มีปฏิกิริยาในทางบวก กล่าวคือ มีความยินดี มีความเต็มใจในการรับฟัง ให้ความสนใจ มีการตั้งคำถาม และมีการนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย แต่ก็ยังส่วนน้อยที่มีปฏิกิริยาในทางลบ กล่าวคือ บางคนไม่ยอมรับฟังเลย บางคนคิดว่าไม่จำเป็นต้องนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ ตนเองก็มีความเป็นอยู่ที่พอเพียงแล้ว (ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีฐานะดี) บางคนกล่าวว่าเคยได้ยินมาแล้ว มีคนมาให้คำแนะนำแล้ว ไม่ต้องการฟังเรื่องเดิม ๆ บางคนกล่าวว่าเคยนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้กับครอบครัวแล้วก็ไม่เห็นมีอะไรเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มิหนำซ้ำชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวก็ยังเหมือนเดิม บางคนก็มีคำถามย้อนกลับมาว่า คนที่แนะนำต้องนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้กับตนและครอบครัวก่อน และต้องทำให้เห็นผลในทางที่ดีด้วย แล้วค่อยมาแนะนำให้บุคคลอื่นทำตาม

สำหรับวิธีการดำเนินการแนะนำและถ่ายทอดหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงนั้น มีดังนี้ **(ส่วนใหญ่จะเหมือนกับข้อ 18 และข้อ 19)**

1).ปลูกฝังแนวคิดและทัศนคติที่ดีต่อหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2).ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง

3).ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง

4).ให้เห็นถึงตัวอย่างของผู้ที่นำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้แล้วทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

5).บอกวิธีการดำเนินชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง_ดังนี้

- ให้ปลูกพืชกินเองและที่เหลือก็นำไปขาย
- ให้ปลูกผลไม้เศรษฐกิจรอบ ๆ บ้านเพื่อกินเองและที่เหลือก็นำไปขาย
- ให้เลี้ยงสัตว์เพื่อกินและที่เหลือก็นำไป
- ให้ปลูกสมุนไพร
- ให้ช่วยกันทำงานและช่วยกันหารายได้เสริม โดยการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
- ให้ลดค่าน้ำมัน
- ให้ลดค่าแก๊ส

- ให้ลดค่าไฟฟ้า
- ให้ลดค่าน้ำประปา
- ให้แยกขยะในครัวเรือนแล้วนำส่วนที่เป็นเศษเหล็ก ขวด กระดาษ ไปขายเป็นรายได้
- ให้ถนอมอาหารหรือแปรรูปอาหารเพื่อจำหน่าย
- ให้นำเศษวัสดุที่เหลือใช้มาดัดแปลงจำหน่าย
- ให้ประกอบอาหารและเครื่องดื่มของใช้จากสมุนไพร
- ให้ออกกำลังกายเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง
- ให้ใช้สมุนไพรแทนยาแผนปัจจุบัน

21. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงหรือไม่อะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏว่าเกษตรกรทุกกลุ่มกล่าวว่าตนเองได้มีโอกาสนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้เป็นหลักยึดในการประกอบอาชีพทางเกษตรและใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งนับว่าเป็นหลักการที่ดีมากที่สุดเท่าที่เคยประสบพบเห็นมา เป็นหลักการที่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในอดีตของเกษตรกร เป็นหลักการที่ทำให้คนไทยที่นำหลักการดังกล่าวไปใช้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถทำให้คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ในสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปัจจุบันได้อย่างราบรื่น สะดวกสบาย ไม่สะทกสะเทือน ไม่เดือนร้อน และมีความสุข

นอกจากนี้หลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงนั้นถือว่าเป็นระบบภูมิคุ้มกันที่ดี เป็นการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของมนุษย์ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้มีความสมดุลและมีความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นหลักการที่ดี เป็นหลักการที่มีประโยชน์ เพราะทำให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างไร้ปัญหา สามารถต่อสู้กับวิกฤติทางเศรษฐกิจได้ และที่สำคัญสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

แต่ก็ยังประชาชนอีกมากเช่นกันที่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของหลักการดังกล่าว ทั้งนี้อาจมีสาเหตุหลายประการ เช่น

- ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- บุคคลรอบข้างยังไม่มีการนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- ยังไม่เห็นตัวอย่างบุคคลที่นำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันแล้วทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น
- ไม่มีบุคคลที่จะให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่ถูกต้องได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีอิทธิพล ให้ความเกรงอกเกรงใจและที่นับหน้าถือตา
- ไม่จำเป็นต้องนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ ตนเองก็มีความเป็นอยู่ที่พอเพียงแล้ว (ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีฐานะดี)
- เคยนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้กับครอบครัวแล้วก็ไม่เห็นมีอะไรเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มิหนำซ้ำชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวก็ยังเหมือนเดิม

เป็นต้น

ดังนั้นอยากจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ประชาชนกลุ่มดังกล่าวด้วย เพื่อจะให้ได้เห็นถึงความสำคัญ เห็นประโยชน์ และนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในที่สุด เพราะในปัจจุบันนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ได้มีการทำบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจบ้างแล้ว แต่ว่ายังไม่ทั่วถึง มีการให้ความรู้ความเข้าใจเฉพาะกลุ่ม เฉพาะอาชีพ และเฉพาะพื้นที่ เพราะฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวข้างต้นด้วย